

Kerstfeest – Christusfeest

DOOR

A. J. HOOGENBIRK.

Uitgegeven door het Ned. Godsd. Traktaatgenootschap.

AMSTERDAM,
D. B. CENTEN.
1897.

Uitgave van het Ned. Godsd. Traktaatgenootschap.

Op het Amstelveld

DOOR

C. F. GRONEMEIJER.

Tweede druk.

Prijs 6 cts.; 100 Ex. f 5,—.

Voor niet-leden 7½ cts.; 100 Ex. f 6,50.

—◆◆◆—

„OP HET AMSTELVELD” is een boekske, bestemd om bij honderdtallen te worden verspreid. Het verdient ten volle, dat dit door velen wordt gedaan, want de gaven van mijn ambtgenoot, namelijk die van een fijn opmerker, keurig stylist en aangenaam verteller, komen in dit geschrift zoo duidelijk mogelijk uit. Ds. GRONEMEIJER knoopt zijne gedachten, hier ontwikkeld, vast aan een opschrift op een tentje op 't Amstelveld: „Wie de vrijheid van een ander niet eerbiedigt, is zelf de vrijheid niet waard”, en doet ons zien, hoezeer de sociaal-democraten dien regel uit het oog verliezen en hoe noodig in onze maatschappij de behartiging daarvan toch is. Ik behoef dit boekske niet aan te bevelen en het een goed debiet te verzekeren, want reeds verscheen er een tweede druk van, maar wel raad ik een ieder, die een woord op zijn pas wil lezen: „koop het ter wille van uzelf”.

DR. J. TH. DE VISSER.

Kerstfeest - Christusfeest

DOOR

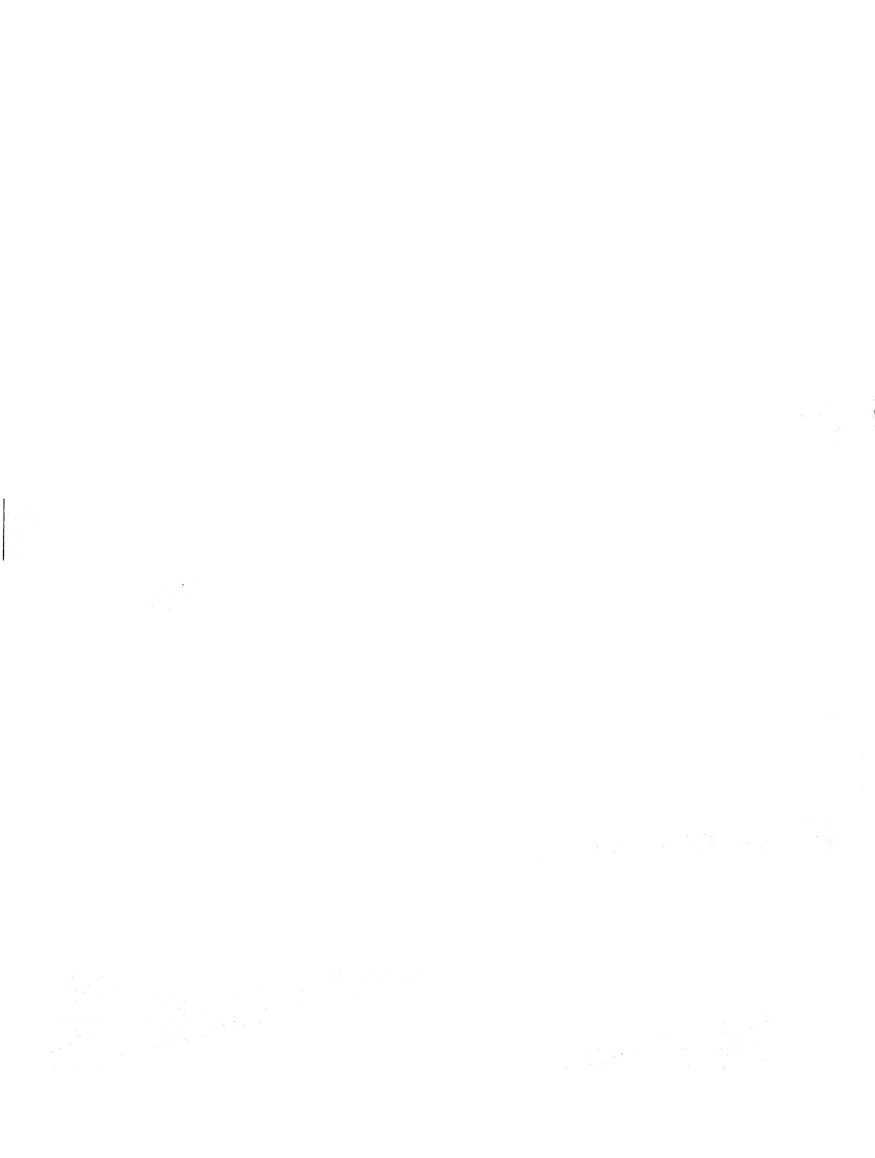
A. J. HOOGENBIRK.

Uitgegeven door het

Ned. Godsdienslig Traktaatgenootschap.

AMSTERDAM,
D. B. CENTEN.
1897.

Een veertig jaar geleden kwam tot een predikant, die de zeldzame gave bezat om zoo te schrijven, dat ieder hetgeen hij schreef gaarne las, een onderwijzeres van de Zondags-school.

„Dominee”, zoo sprak zij, „u zoudt ons een groot genoegen doen, door ons eens een mooi kerstverhaal te geven. Dat konden we dan op Kerstfeest aan de kinderen vertellen, en als het daarbij ook gedrukt was, zouden we het kunnen uitdeelen meteen. Als u het wildet doen, ben ik zeker, dat we iets goeds en schoons zouden ontvangen, en honderden er nut van konden hebben.”

De Dominee dacht een oogenblik na. Toen zei hij:

„Ik neem het op mij. Ik zal u een kerstverhaal zenden; dan kunt u het lezen en aan de kinderen vertellen. En

wat het drukken betreft, ik zal ook zorgen dat u het gedrukt in uw bezit krijgt, en dan natuurlijk is het ook wel voor de jeugd beschikbaar.”

„U zijt wel goed, Dominee,” sprak de juffer; „wanneer kan ik komen?”

„Over een week.”

De onderwijzeres was op den bepaalden tijd aanwezig. Er lag een pakje voor haar gereed. Zij haastte zich er mee naar huis en opende het.

't Viel haar wel een weinig tegen, toen bleek dat de inhoud bestond uit . . . een Nieuw Testament. Een brief was er niet bij, nog minder een verhaal. Dat moest een vergissing zijn. Zij begaf zich naar den Dominee terug, die nu thuis was, en vroeg of zij ook wellicht een verkeerd pakje van de meid had gekregen.

„Toch niet,” zei de Dominee, „u hebt immers een Nieuw Testament ontvangen?”

„Ja, maar ziet u, geen verhaal, en dat had ik zoo graag gehad.”

„Zie eens hier,” sprak de Dominee, „u hebt zeker den bladwijzer niet opgemerkt die hier ligt bij het tweede hoofdstuk van Lukas. Ik had er nog meer in kunnen leggen. Ziet u, dat was mijn antwoord op uw vraag. Ik ken, en daar is ook, geen ander kerstverhaal dan dat waarin vermeld wordt het groote heerlijke feit, 't welk we op het Kerstfeest herdenken. En dat verhaal is nergens te vinden dan in de

Schrift. Vertel dat aan uw leerlingen, dan hebben ze het eenige kerstverhaal dat nooit veroudd, dat ook al eeuwen lang in druk te verkrijgen is geweest, en waar de ziel bij leeft. Wilt ge den kinderen ook verder nog wat te lezen geven, best; maar het kerstverhaal is dat dan niet.”

De onderwijzeres had een les ontvangen die haar lang is bijgebleven, en die ook menig ander goed zal doen te leeren, al is hij niet in een Zondagsschool werkzaam, en al vraagt hij om geen kerstverhalen.

Want wat de bovenvermelde juffer vroeg berustte eenvoudig op misverstand, op verkeerde opvatting. Doch wat duizenden elk jaar en in zoovele Christenlanden doen, toont duidelijk dat ze van het Kerstfeest niets begrijpen, niet weten wat het predikt, of zoo ze dat al weten, die prediking verwerpen, 't zij uit onverschilligheid of uit ongelooft.

Wanneer ge in meer dan één land, en in meer dan één gewest in ons eigen vaderland eens gingt onderzoeken, waarom zoo velen zich verheugen over het naderend Kerstfeest, en wat op dat feest wel hun hoofden en harten vervult, dan zoudt ge zien, hoe dat bij niet weinigen eigenlijk met het Kerstfeest niets te maken heeft.

Hier vindt ge allerlei vernakelijkheden, spelen en pretjes, die bepaaldelijk als bij het Kerstfeest behoorend worden beschouwd. Elders weer verheugt men zich in ettelijke vrije dagen, over ontspanning, familiebezoek enz. Ook treft men 't aan, dat het Kerstfeest inzonderheid bestemd wordt om

zich aan allerlei uitgelezen spijzen en dranken te goed te doen.

Bij kinderen reeds vindt men 't begrip, dat het Kerstfeest allereerst een feest is om iets te outvangen. Ik vroeg eens aan een meisje dat jaren lang de Zondagsschool had bezocht, wat het Kerstfeest eigenlijk beduidt. Teekenend was het antwoord: „Dan krijgen we wat.”

Nu is 't ons niet te doen om onschuldige vreugde, blijdschap ook over aardse en voorbijgaande dingen af te keuren, en we zouden het zelfs heel goed vinden, indien, gelijk veelal in Engeland, de tijd van Kerstfeest tot Nieuwjaar tot zoo iets als een algemeene vacantie kon gemaakt worden, waarin o. a. familieleden die elkaar lang niet zagen, weder eens elkanders gezelschap kunnen genieten. Ook is er geen kwaad in, dat men kinderen op 't Kerstfeest met een geschenkje verblijdt, en zelfs is 't zeer heerlijk en prijselijk, dat men den armen blijde kerstdagen althans naar het uiterlijke bezorgt, door hen eens goed te bedenken met spijs en brandstof en zoo meer. Verder weten we heel goed, dat de vroolijkheid en de feestelikheden en het zich te goed doen op Kerstfeest, nog overblijfselen zijn van het heidendom onzer vaderen, gelijk b. v. ook de kerstboom, die niets christelijks heeft. Maar ieder zal toch moeten toestemmen, dat al deze dingen met het Kerstfeest welbeschouwd niets te maken hebben. Blij zijn, uitgaan, weldoen, eten en drinken kunt ge alle andere dagen ook.

Het Kerstfeest is het *CHRISTUSfeest*. Wordt er op de bestemde dagen feest gevierd, heeft men tijden van herinnering en blijdschap, dan moet het om zin te hebben, alles Hem gelden, wiens geboorte de eenige reden is van het Kerstfeest. Zoo had dan ook de Dominee bovenvermeld volkomen gelijk, toen hij zei: „Er is maar één kerstverhaal. Dat staat in den Bijbel. Wilt ge den kinderen nog verder iets laten hooren of lezen, best. Maar het kerstverhaal is dat niet.”

Op het kerstfeest, zoo zeiden we, wil men ontvangen, en dat is goed, mits men maar uitzie en verlange naar de beste, de eenige, de onuitsprekelijke gave. En die is Christus zelf, God geopenbaard in het vleesch.

Dat is de dag, *dien God ons schenkt,*
 Waaraan thans ieder Christen denkt;
 Hem viere, wat in 't groot Heelal
 Door Jezus is en wezen zal.

Zoo luidt het in Gezang 112. 't Is een van God geschonken dag, al is hij niet bepaaldelijk en bindend in den Bijbel ons voorgeschreven. We aanvaardden hem als geschenk van God, en als zoodanig Hem en Zijnen Zoon ter eer.

Men had Hem eeuwen lang verwacht
 Totdat Gods tijdperk was volbracht,
 Toen *zond Hij ons van Zijnen troon*
 Het Heil der wereld, *Zijnen Zoon*.

Zoo is Deze dan Gods gave; alzoo lief heeft Hij de wereld

gehad dat Hij zijn eeniggeboren Zoon gegeven heeft. Ziedaar de reden, de eenige reden van kerstvreugde. En wie die kent jubelt mee:

Gij, al ons heil, ons hoogste goed!
Vereenigt U met vleesch en bloed,
Wordt onze vriend en Broeder, Gij,
En o! Gods kinderen worden wij.

Ziedaar wederom Gods gave, de groote liefde die ons de Vader gegeven heeft, namelijk dat wij kinderen Gods zouden heeten. Hoe kon dat geschieden?

Door ééne misdaad vielen wij,
Door één Verlosser zijn wij vrij;
Wie vreest nog, *die een Heiland heeft*,
Die voor ons bij den Vader leeft?

Zie, dat is ware kerstvreugde. En dat er zooveel valsche, onbestaanbare kerstvreugde is, schoon men ze toch zoo heet, komt juist doordat men niet „een Heiland heeft”. Zoolang ik den Christus niet bezit, kan mij ook Zijn geboorte niet recht verheugen.

„Waar' Christus duizendmaal in Bethlehem geboren,
En niet in u, zoo waart ge toch verloren.”

Op een morgen gaat een vreemdeling een museum van schilderijen binnen. Hij is een geleerd en wijs man, maar

de hoogste wijsheid is hem toch dwaasheid, het Kruis van Christus hem een ergernis.

Hij blijft staan voor een schilderij. Ze stelt voor: De herders bij het kindeke in de kribbe te Bethlehem. 't Is donker op den achtergrond van het tafereel, op den voorgrond schemerachtig. Enkele gestalten zijn kwalijk te onderscheiden. Maar midden in dien schemer, in dien nacht straalt een wonderbaar licht, een glans die allen treft, welke binnen 't bereik der stralen komen. Dat licht, dien glans verspreidt het kindeke in de kribbe.

Dat is geen historische voorstelling, en toch een ware. De vreemdeling, de ongeloovige voelt het, hij begrijpt wat de schilder heeft willen zeggen. Een huivering van eerbied vaart door zijn ziel. Hij staart op het kindeke en op dat licht, en zie — die schilderij wordt hem een Evangelieprediking. Hij is niet ongeloovig en twijfelmoedig gebleven. Hij heeft door Gods genade allengskens geleerd met de herders te gelooven, te aanbidden, te jubelen:

Daar is in 's werelds duistre wolken
Een licht der lichten opgegaan;
Komt tot zijn schijnsel, al gij volken,
En gij, mijn ziele! bid het aan.

Zie, op dit laatste komt het aan op het Kerstfeest, en ook daarvoor en daarna. Maar vóór alles dient erkend dat er een *Licht is*, het *waarachtige* Licht, en dat dit Licht nu *schijnt*, en dat er ook *geen ander* Licht is, zoodat heel

de wereld, gelijk de kleine wereld op de schilderij, zonder dat schemering en duisternis wezen zou.

Dit Licht nu is Hij die zeggen kon: *Ik* ben het Licht der wereld; die Mij volgt zal in de duisternis niet wandelen. Het is Christus en daarom wederom is het Kerstfeest het *Christusfeest*. De laatste dagen van December mogen u den wederopgang van het licht der natuur verkondigen; zinrijk moge de plaatsing van het Kerstfeest juist in die dagen zijn, 't is alles niets, als ge het Licht der wereld, den Christus, niet allereerst kent en u in Zijn geboorte verblijdt. Nog geldt het van Hem: „Het Licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet begrepen.”

Daar zijn op de wereld groote, wijdvermaarde volken geweest. De wijsheid der Grieken en de macht der Romeinen, wie heeft ze geëvenaard? Nog altijd zijn zij de leermeesters, de voorbeelden van latere geslachten. Maar al hun wijsheid vermocht niet hun ook maar iets van dat licht, 't welk de Christus stralen doet, te doen zien. Hoogstens gevoelden de besten onder hen, dat ze zulk een licht behoefden.

Wat belette hun dat Licht te zien, hun wier blik toch zoo scherp was? Het Kerstevangelie in Johannes I zegt het ons: „Het leven was het Licht der menschen”, en dat leven, zegt Johannes wederom, was in het Woord, d. i. in Hem van wien in datzelfde Evangelie straks gezegd wordt: „Het Woord is vleesch geworden en heeft onder ons ge-

woond". Zoo is dan uit het Woord het Leven en uit het Leven het Licht. Het Woord nu is Christus, en daarom zonder Hem geen Leven, geen Licht. Al wie op Kerstfeest spreekt van nieuw leven, een gelukkig leven, een hooger leven en velerlei meer, bedenke dat het al ijdel geklap is, zoo niet het leven dat uit en in *Christus* is, door hem wordt bedoeld en verkondigd. Het Kerstfeest is een feest des levens, maar van een hooger leven dan òf de natuur door lengende dagen, òf de natuurlijke mensch door eigengerechtigte deugd openbaren. 't Is het *Christusfeest*, en het leven dat Hij geeft en dat Hij zelf is, kwam niet uit deze wereld op, maar is uit de hemelen waaruit de Zoon Gods zelf nederdaalde. Dat wist het heidendom niet.

Maar, brengt de Christus komende in de wereld het Leven en het Licht, er is meer nog dan dat, waarom we naar Bethlehem gaan, en dat meerdere klinkt ons toe uit het zoo schoone vers van het Kerstlied onzer jeugd:

Wij buigen ons op Gods bevel
 Voor U, voor U, Immanuel,
 Voor U, die smart en armoe lijdt,
 Omdat Gij onze *Heiland* zijt.

Onze *Heiland*. Wat wil dit zeggen? De Heiland, d. i. de *Heelende*, Hij die geneest. „Door Zijn striemen,” zegt de profeet des Ouden Verbonds, „is ons genezing geworden.”

Onze Heiland, dat is een uitnemende naam. Leven en Licht zijn heerlijke dingen, onmisbaar, maar hoe lieflijk is het

Hem die ze schenkt ons tegelijk te zien voorgesteld als den Heelende, den grooten Geneesmeester.

Ons gansche geslacht is door een doodelijke krankheid aangegrepen. Op alle tijden en alle eeuwen door hebben de menschen getracht die ziekte, die kwaal te genezen, en allereerst en allermeeft aan haar gevolgen te ontkomen. Maar vergeefs, want zoomin als zij de kwaal kenden in haar diepste wezen, was hun ook het geneesmiddel gegeven. Zij tastten en zochten vergeefs, tot ze het eindelijk moed- en hopeloos opgaven.

De kwaal is de zonde, met al haar jammerlijke en ellendige gevolgen: onrust, onvrede, vrees en eindelijk de dood; de zonde met al haar treurigen nasleep van leed en rouw in smart en nijd en boosheid en zinnelijkheid, kortom de zonde gelijk de Schrift haar teekent, wonende in de menschen, in ons geslacht, waarvan dezelfde Schrift getuigt: „Daar is niemand die goed doet, ook niet één.”

Zoo is dan heel de menschheid zedelijk en geestelijk krank, in haar levensbloed verdorven, en werkt dat terug op al wat aan en in den mensch is, en wat door hem wordt gewrocht. Hij is niet goed, en zijn werken zijn boos. Hij heeft zijn hart van God afgekeerd, en zijn lichaam is nu geen tempel van Gods Geest. Hij heeft zich door de zonde laten overheerschen en nu werpt zij hem neer en zegt: gij zult niet weder opstaan maar sterven.

Doch zie, nu daalt uit de hemelen — vanwaar elders zou

Hij kunnen komen? — de Heelende, de Heiland, die wat ziek is geneest, wat gewond is verbindt. Hij geneest gebrokenen van harte, en plant den levensboom wiens bladeren zijn „tot genezing der volken”. Hij is *de* Medicijnmeester der zielen, dat kindeke van Bethlehem, de Christus, en als ge Zijn feest viert, dan is het allermeeft en allereerst omdat hij „onze Heiland” is. En dan voelen we de diepe waarheid van het oude en kunstlooze en toch zoo ware lied, dat Christus sprekend invoert:

„Ik Dokter, ben zelf 't medicijn
 Voor d'arme die niet kan betalen:
 Ik help een ieder, groot en klein,
 Die door 't geloof bij Mij komt halen.”

Zoo ligt dan het Leven, het Licht en het Heil der wereld al te zaam in dien Christus, wiens komst al de eeuwen door, op elk Kerstfeest is herdacht en bezongen.

En toch — wat zien we daar te Bethlehem? Niets dat voor het sterfelijk oog grootsch, heerlijk, verheven schijnt.

Daar ligt in de kribbe, in een nederig verblijf en in doeken gewonden een kind; het is zoo even geboren. Zijn ouders zijn eenvoudige menschen, „burgerlieden” zouden wij zeggen. De man Jozef is een timmerman, een bouwmeester, de vrouw een joodsch meisje uit Nazareth, het verachte stedeke, waaruit, zei het volk, niets goeds kon komen. Het kindeke is haar

eerstgeborene, die haar geschonken werd, terwijl zij buiten haar woonplaats in het kleine Bethlehem vertoefde.

Dat al is zeer eenvoudig en toch is dat kind niet een, allen anderen gelijk. Want vóór zijn geboorte had een Godsgezant uit de hemelen voorspeld dat *heilig* zou wezen wat uit Maria zou worden geboren, deze Zoon. En toen Hij geboren was, daalde een geheel heirleger van Engelen nederwaarts om te verkondigen: „Eere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de menschen een welbehagen, nu „het Woord” vleesch geworden was. Want dat heilig kindeke is Gods Zoon.

Maar, als gezegd, wie geen hogere openbaring ontving, wie dat kindeke voorbijgaat als ware het slechts de eerstgeborene van Jozef en Maria, niet de Eeniggeborene des Vaders, de Menschgeworden Godszoon, de Ontvangene uit den Heiligen Geest, die bespeurt niets bijzonders, niets goddelijks. Ook hier „gedaante noch heerlijkheid.”

Wie naar Bethlehem gaan wil, moet meer doen dan louter zien en dan wederkeeren, hij moet *gelooven* en *aanbidden*.

Gelooven gelijk de herders, dat wat God gesproken heeft hier is vervuld; aanbidden, gelijk zij, Hem die geboren is „de Zaligmaker, welke is Christus de Heer.”

Dat nu is het wat duizenden ontbreekt, ook al gaan zij het Kerstfeest niet gedachteloos te gemoet, en al is in hen ernst en lust tot nog wat hoogers dan het genot dezer wereld, wier gedaante voorbijgaat. Zij hebben over het kindeke

van Bethlehem vele wondere dingen gehoord; ze halen er de schouders bij op, maar toch, ze willen dat kindeken wel eens zien. Doch anders dan den herders gaat het hun, wijl het hun geen zaak des harten is. Zij keeren weder en blijven dezelfden. De Christus is hun niet ten Heiland geworden; hun Kerstvreugde is hol, onwezenlijk.

Wat dunkt u van den Christus? Op die vraag kwam en komt het aan.

Dertig jaren ruim nadat hij te Bethlehem in de kribbe lag, wandelde de Zoon des Menschen langs de wegen en door de straten, te midden Zijns volks, komende tot het Zijne maar door de Zijnen niet aangenomen. Eens wendt Hij zich tot de weinigen die Hem getrouwelijk volgen met de vraag:

„Wie zeggen de menschen, dat ik, de Zoon des Menschen, ben?”

En het antwoord luidt, dat de een Hem houdt voor dezen, de ander voor dien profeet; allen zien in Jezus een groot man, maar een mensch, niet meer.

„En gij, wie zegt gij dat Ik ben?” vraagt de Meester wederom Zijn leerlingen.

En daarop geeft een hunner, de vurige, voortvarende, het eenig ware, alles afdoende antwoord:

„Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.”

Zie, op de onderschrijving dezer belijdenis komt het aan; want „een iegelijk die gelooft dat Jezus is de Christus, die

is uit God geboren.” 't Is ook waar dat Christus zelf zijn discipel het betuigt: „Vleesch en bloed hebben u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader die in de hemelen is.” En wederom weten we, dat „niemand den Zoon kent dan de Vader, noch den Vader dan de Zoon, en dien het de Zoon zal willen openbaren.” Zoo is dan ook de waarachtige, zaligende kennis van het kind te Bethlehem een gave Gods.

Dan zijn er ook, we zagen het reeds, die zelfs ganschelijk niet de moeite nemen op te gaan naar Bethlehem, om te zien wat er geschied is. Dat zijn zij die zeggen: laat ons eten en drinken en vroolijk zijn, of wel die slechts werken om de spijs die vergaat, of die zich schatten vergaderen op aarde, schatten van geld, van macht, van roem, van eer. Zij hebben geen tijd, geen lust, geen reden ook om naar Bethlehem te gaan. Wat zou hen daar verblijden, wat ware er te winnen, wat te doen ook? Wat baat geeft het, dat kindeke in de kribbe te aanschouwen?

Ook dezen is het Kerstfeest van nut noch zegen. Maar hetzij iemand tot dezulken behoort dan wel tot de zoo straks geschetsten, 't is al één in de uitkomst. Tot de velen die zich in Christus' geboorte verblijden behooren zij allen niet, en indien zij zoo blijven, zullen zij evenmin behoorren tot die schare, waarvan Paulus zich een verklaart, dergenen die de kroon der rechtvaardigheid zullen ontvangen, van den Heer, wiens „verschijning zij hebben liefgehad”.

Aldus wordt het begrijpelijk, dat het Kerstfeest door velen feitelijk niet, door niet weinigen naar eigen meening en vinding wordt gevierd. Het is voor hen geen *Christus*-feest. Zij hebben huns inziens geen *Heiland* noodig. Ze gevoelen geen behoefte aan genezing hunner kwalen of wel ze meenen die zelf te kunnen genezen, als ze maar Hem, den Gezonde, tot voorbeeld nemen.

En ook nog wederom zijn er anderen, die niet tot de voorgaanden kunnen en willen gerekend worden en die toch ook niet met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde zich verblijden, daarover dat hun heden de Zaligmaker is geboren. Zij zijn het, die wel als Maria al deze dingen bewaren en overleggen, maar — in hun *verstand*. Maria deed het in haar *hart*.

Stel u voor, dat een gezelschap reizigers des avonds in een herberg komt, waar het vuur vroolijk brandt, en allen die behoefte aan warmte gevoelen noodigt zich te koesteren. Eenigen der binnengekomenen vlijen zich dan ook bij het vuur neer, en het doet hun goed. Maar enkelen doen niet alzoo. Zij redeneeren druk over het vermogen der warmte, de kracht des vuurs, de uitstraling der hitte op de omringende voorwerpen, maar zij blijven ver van het vuur. Zal het hun iets baten voor hun lichaam? Zullen ze er warm door worden? Immers neen. Ge zoudt hen dwazen noemen. En dat zijn ook zij, die het kindeke van Bethlehem beschouwen alleenlijk met het verstand en niet met het hart.

Het Kerstfeest is het *Christusfeest*. En om waarlijk het Kerstfeest te vieren, is het noodig dat het kind van Bethlehem voor ons de *Christus* zij, d. i. Gods Gezalfde, den van God gegevene tot verzoening der Zonden, tot heil der wereld.

Niet maar moet ons de Christus zijn een verheven voorbeeld, een volkshervormer, een martelaar voor Zijn beginselen, een zedeleeraar, een machtig profeet. Want dezulken zijn er velen geweest, derzulken gedenken we gaarne. Maar zou voor wie niet meer was dan dat al, een feest als het Kerstfeest mogelijk zijn?

Laat ons dit recht verstaan. Men kan over het kind van Bethlehem zeer waardeerdend, zeer eerbiedig, zeer beminnelijk spreken en het toch volkomen miskennen in Zijn ware, zijn hoogste beteekenis. Die nu ligt in de woorden des Engels: „Gij zult Zijn naam heeten Jezus; want Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden.”

En zoo blijkt dan ook aanstonds, hoe iemand tot het kind van Bethlehem komen moet, zal dat kind hem dierbaar en tot vreugd en tot zegen zijn.

Zulk een moet komen als een *zondaar*, als een die is arm en ellendig en jammerlijk en blind en naakt, als een die den Geneesheer noodig heeft, een die een Leidsman behoeft, die, meer nog, naar een Redder uitziet, naar een Behouder en Helper, naar een die hem kan en zal onttrekken aan den toekomenden toorn; als een die een Middelaar

behoeft, door wien hij kan gaan tot God en vrijspraak erlangen van schuld, ja ook de toezegging en verzekering eener heerlijke erfenis, in de hemelen voor hem bewaard. Hij moet komen als een verlorene, die aan dat kind vraagt behoudenis, als een die zich zelf niet kan bevrijden, maar van dat kind zijn verlossing beidt en bidt, als een die gelooft, dat deze Christus machtig maar ook gewillig is te behouden.

En wie alzoo komt, die komt niet vergeefs. Hij doet niet alleen wat hij mag, maar ook wat hij *moet*. Want God wil het alzoo. En hij zal 't ervaren wat de psalmdichter zong:

Welzalgig hij, wiens zonden zijn vergeven,
Die van de straf voor eeuwig is ontheven,
Wiens wanbedrijf, waardoor hij was bevekt,
Voor 't heilig oog des Heeren is bedekt.

Wie als zondaar komt — maar ook die alleen — vindt in dat kind zijn Verlosser en vrede en vreugd en het eeuwige leven. Juist de nederigheid waarin hij het kindeke vindt bewijst hem dit; hij is waar hij zijn wil en moet. Want immers die uit den hemel daalde werd *arm* om velen rijk te maken. Zou Hij niet zijn „veracht en de onwaardigste onder de menschen?” Heeft Hij niet zichzelf vernederd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen? Juist dit is Zijn heerlijkheid geworden, want alzoo is Hij geworden de

Middelaar Gods en der menschen, de Behouder en Schuldverzoener van zoovelen als door Hem tot God gaan. En zoo zingen de verlost en dat kindeke blijde toe:

Verlosser, Vriend, o hoop en lust
 Van die U kennen, neem het lied
 Dat U in 't stof een sterv'ling biedt,
 Een zondaar die Uw voeten kust,
 Een zondaar, een verlost, o Heer!
 En nu geen zondaar meer;
 O neem het aan....

En gelijk goud, wierook en myrrhe, door de Oostersche wijzen gebracht, het kind van Bethlehem eerden, zoo ook verheugt Hem de dank, de lof, de liefde van het hart dat te Bethlehem vond wat elk menschenhart behoeft, doch niet elk zoekt: vrede door den Vrededorst, zaligheid door den Zaligmaker, Leven door Hem die zelf het leven is.

Daar woonde eens op een landgoed een aanzienlijk man. Hij had gestudeerd en onderzocht en zich met vele dingen bemoeid, doch het had hem alles niet bevredigd: 't was hem kwelling des geestes geworden. Zoo deed hij dan nu weinig anders dan dik worden en jagen en zich vaak vervelen.

Op een helderen wintermorgen bevond hij zich in zijn

slaapkamer, toen hij dichtbij hoorde zingen. 't Was de stem van Teunis den tuinknecht, hem welbekend. Teunis was een godvreezend man, blijmoedig, al had hij in deze wereld niet veel. Hij zong thans met luider stem het 4^e vers van den 40^{en} psalm, waarin de dichter den Messias sprekend invoert en Christus zelf Zijn komst in het vleesch aankondigt: „Zie, Ik kom”.

Zooals men weet is de zangwijs van dezen psalm niet gemakkelijk. Teunis, meer ervaren in wieden en harken dan in 't zingen, zondigde dan ook grovelijk tegen alle regelen van zang, muziek en welluidendheid. Dit wist hij trouwens zelf heel goed, doch hij zeide, als de boer waar vader Brakel van spreekt: „Als ik alleen ben, kan ik alle psalmen zingen.”

Mijnheer echter had een gevoel als werden zijn ooren verscheurd. Hij vond dat geluid onuitstaanbaar. En toen hij een uur later Teunis bij de schuur tegenkwam, kon hij niet nalaten te zeggen:

„Wel Teun, wat was dat voor een vreemd geluid, dat je daar straks liet hooren. Had je zoo'n lust tot zingen?”

„Ja mijnheer,” zei Teun; „'t was zeker niet mooi, maar de wijs is erg moeielijk. Doch ziet u, de Heer, die de raven hoort, hoort ook mij wel, al zing ik niet mooi. 't Is mij om de woorden te doen.”

„Zoo, wat zong je dan?”

„Wel, psalm 40, mijnheer.”

„Ja, nu weet ik nog niets,” zei mijnheer met een spottend lachje.

„Dat is een psalm die spreekt van Christus' komst in het vleesch,” zei Teunis, die wijzer was dan zijn heer. „En nu we gauw Kerstfeest hebben, werd ik er aan herinnerd en ik zong een lied God ter eer, die ons zoo groote genade heeft gegeven. Ik ben altijd blij, als het Kerstfeest komt.”

De heer keek zijn knecht een oogenblik verwonderd aan. Toen tastte hij in den zak, haalde er twee rijksdaalders uit, en gaf die aan Teunis, zeggende: „Zie, daar heb je nu iets om wezenlijk blij mee te wezen, niet waar? Dat zal meer geven dan al die andere dingen en dat psalmen zingen en dergelijke. Dat kan je voelen en tasten.”

„Neen mijnheer,” zei Teunis, „al kan ik dat geld best gebruiken en al dank ik u er hartelijk voor, mijn blijdschap zit daar niet in. Ik zou mij al verheugen al had ik dat geld niet, ja, al had ik nog veel minder dan 't weinige, dat ik nu bezit. Ik stel mij en mijn vrouw en kinderen veel genoeg voor van uw vriendelijke gave, maar toch is mijn schat in den hemel, en daar ligt ook de oorzaak van mijn blijdschap. Want daar woont de Heere Christus en Zijn komst op aarde is het heerlijkste wat ooit is gebeurd, en daarom verblijd ik mij telkens weer en ik verheug mij dat het Kerstfeest komt, omdat het *Zijn* feest is.”

De heer zei niets. Hij ging weg, bij zichzelf mompelend:

„Vreemde lui die vromen! Voor geld doen de meeste menschen alles; maar zij niet. Als 't er op aan kwam, zou die arme Teunis zijn rijksdaalders nog laten liggen, om zich te troosten met zijn geloof en zijn blijdschap in dingen, waar hij niets van gezien heeft. 't Is wonderlijk; maar in elk geval, die lui zijn gelukkiger dan wij.”

In allen eenvoud had deze Teunis doen zien wat waarachtige kerstvreugde is; blijdschap in God, wyl men heeft vrede met God door onzen Heer Jezus Christus. Wie dit bezit heeft zijn burgerschap in de hemelen, en daar is zijn schat en daarom ook zijn hart. Hij veracht het aardsche niet, hij is er niet onverschillig voor, maar hij leeft daar niet bij, het is hem niet het eerste, het hoogste. Hij zou des noods met den profeet kunnen zeggen: „Alhoewel de vijgeboom niet bloeien zal en er geen vrucht aan den wijnstok zijn zal, en de velden geen spijs voortbrengen, en dat er geen rund in de stallingen wezen zal, zoo zal ik nogtans in den Heer van vreugde opspringen, ik zal mij verheugen in den God mijns heils.” Wel mocht de eigenaar van het landgoed zulke menschen gelukkiger achten dan zich zelf. Want wie alleen heeft wat zienlijk en tastbaar is en daarop vertrouwt, die heeft niets zekers. We weten het: „niets is bestendig dan de onbestendigheid”. Maar wie een blijde toekomst heeft, die kan zelfs met vreugd veel hier in dit leven ontberen. Het lijden is hem een

lichte verdrukking die haast voorbijgaat, en niet te waardeeren tegen de heerlijkheid die hem wacht.

En toch predikt het Kerstfeest niet alleen, dat er een Zaligmaker is geboren, die blijdschap en zaligheid en heerlijkheid zal geven in *de toekomst*, in het leven dat ons na dit leven wacht. Neen, er ligt diepe waarheid in wat een vrome vrouw, vele jaren geleden, in een lief boekje voor de jeugd duidelijk maakte dat, ware Jezus niet geboren, we ongelukkig zouden zijn in dit leven en in het toekomende.

Voor wie den Heere Christus kent en liefheeft, behoeft dit niet aangetoond te worden. Hij heeft in het kind van Bethlehem zijn „Verlosser, Vriend en hoop en lust” om met den vromen Hinlopen te spreken, wiens woorden (Gezang 49) we reeds aanhaalden. En hij zou dien Vriend ook in dit leven geen enkelen dag willen of kunnen missen. Hij rekest op Hem voor het heden en de toekomst beide.

Maar er zijn er ook, wier hart reeds tot het kindeke van Bethlehem uitgaat, doch die bijna uitsluitend daarbij het oog richten op de eeuwigheid, die zij te gemoet gaan, en waarin zij, door het geloof in den geboren Zaligmaker, als verlost door Zijn bloed, onverdiende zaligheid hopen deelachtig te worden. Nu, dit is voorzeker uitnemend. Ook de apostel Paulus zelf zegt: Wij zijn in hope zalig. Maar diezelfde apostel predikt ons, hoe wij ons ook nu reeds in Christus hebben te verblijden, hoe wij met Hem zijn gezet

in den hemel voor zoovelen we Hem lief hebben, hoe wij alsdan vrede hebben hier op aarde, en reeds nu ons niets kan scheiden van Christus' liefde; hoe die gelooven met Hem vereenigd zijn als het lichaam met het hoofd. En reeds de dichter des Ouden Verbonds roept vroolijk uit: „De Heer is mijn herder; mij zal niets ontbreken. Hij voert mij zachtkens aan zeer stille wateren. Hij verkwikt mijn ziel, Hij leidt mij in het spoor der gerechtigheid om Zijns naams wil.”

Zoo geeft dan het kind van Bethlehem reeds op aarde schatten, die met geen goud te koop en door geen dief te rooven zijn; heerlijke en blijvende goederen, die de wereld niet kent en vaak, als ze er van hoort, met een glimlach voorbijgaat — tot haar eigen en eeuwige schade.

En toch, ook die wereld, al weet of erkent zij het niet, ook die groote menigte die gedachteloos en onverschillig rondleeft, ja ook zij die niet willen dat Christus hun Koning zij — zij allen deelen toch ook op aarde in de zegeningen, door Zijn komst gebracht.

Misschien, mijn vriend of vriendin, die dit leest, hebt ge wel eens een zendingskaart gezien. Zulk een waarop met verschillende kleuren de landstreken zijn aangeduid, al naar het er op godsdienstig gebied uitziet. Heidensche landen b.v. zijn zwart, Mahomedaansche geel, Protestantsche blauw enz. Wat blijkt nu, als men let op de landen naar de verschillende kleuren? Dit:

Dat de beste en gelukkigste toestanden, dat vrede, ontwikkeling, welvaart en macht en voorspoed allereerst en onvergelykelyk meer dan elders worden aangetroffen in de landen waar de naam van Christus beleden wordt, die Christelyk *heeten* althans, hoeveel ook vaak op dien naam zij af te dingen.

Dat daarentegen in de heidensche landen het leven allerellendigst is. Er is geen welvaart, geen ontwikkeling, maar gestadige strijd en bloedvergieten, onzedelykheid, domheid en slavernij. Macht noch beteekenis hebben de heidensche volken tegenover de christelyke.

Eindelyk blykt, dat hoe zuiverder de godsdienst is, hoe beter ook de toestanden zijn. In beslist Protestantsche landen b.v. zijn de toestanden merkelyk beter en is de ontwikkeling veel grooter dan in streng Roomsche.

Wie heeft nu deze scheidingslijn getrokken?

Dat heeft het kind van Bethlehem gedaan.

Dat deed het reeds lang, vóór het op aarde kwam ter verlossing der wereld. Al de oude volken vóór Christus' komst leefden in den nacht des heidendoms met al zijn zonden en ellenden. De wereld vóór Christus was met al haar schijnbeschaving hoogst ellendig en diep bedorven. Alleen bij één volk was het anders. Dat was het volk welks godvreezenden den Christus verwachtten, en waaruit Hij zou voortkomen. En toen Hij gekomen was, zie, toen heeft dit kind in de kribbe, hoe gering in schijn, heel 't gelaat

des aardrijks veranderd. Zoo ge thans bespeurt, dat er tusschen de volken der aarde een verschil is als tusschen dag en nacht, dat sommige hoog, andere laag staan, dat ge in het eene land met vrede en eere leven kunt en het andere u afschuw en schrik inboezemt — zie, let dan wel, dat ook juist daar waar de Christus zich een zetel stichtte en ook daar alleen, het leven is wat ge wenscht dat het zij, en, hoeveel er ook nog moge ontbreken, toch duizendmaal beter dan waar Christus niet wordt gekend.

Daar zijn tegenwoordig menschen die spottend zeggen: „We trekken geen wissel meer op de eeuwigheid.” Het is dwaas, want die eeuwigheid wacht hen toch. Maar laat hen alvast beginnen met rond te zien in dezen tijd, en als ze eerlijk zijn zullen ze erkennen: ja, het christendom heeft gedaan wat nooit menschen vermochten te doen. En zij zullen afzien van hun dwaze verwachtingen van een heilsstaat, die komt als het kapitaal maar niet meer heerscht en er geen rijken of armen meer zijn, en men niet meer luistert naar „dominee, pastoor of rabbi.” Neen, waarlijk de heilsstaat komt niet dan door Christus, die hem ook zekerlijk scheppen zal, op Zijn wijs en Zijn tijd. Hij zal den zachtmoedigen het aardrijk doen beërven en Zijn rijk des vredes zal geen einde hebben. Want het is niet uit de menschen, maar uit God. En wie een heerlijke toekomst ook voor en op deze aarde verwacht, die zij wijs en zoek het niet door alles te willen veranderen, maar bij Hem die zegt:

Zie, ik maak alle dingen *nieuw*. Hij, het kind van Bethlehem, zal een nieuwen hemel en een nieuwe aarde bereiden, allen die Zijn verschijning hebben liefgehad.

Reeds menig Kerstfeest, waarde lezer of lezeres, is voor u voorbijgegaan; hoe gaat ge het komende, uw laatste mischien, tegemoet?

Hebt ge van de vorige een zegen weggedragen? Is er ook in uw hart „grootte blijdschap” gekomen, dewijl *u*, dat is *voor u*, de Zaligmaker is geboren?

Dan zal uw Kerstfeest waarlijk een feest zijn, dan behoort ge tot de „velen die zich over Zijn geboorte zullen verblijden”. Dan is het kind van Bethlehem niet slechts naar den vleesche, maar ook naar den geest uw Broeder geworden, en juicht ge Hem toe: God met ons! gezegend Gij, die komt in den naam des Heeren!

Gode zij dank, dezulken zijn er vele. Zij mogen niet opgemerkt worden door hen die slechts leven voor deze wereld, maar zij zijn er. En het profetisch woord dat zeer vast is, zegt het ons, dat zij zullen tezamen worden tot een groot heir, tot een menigte van verlostten, die te Bethlehem vonden wat zij behoefden en zochten, ja meer dan dat. In de hemelen zal eens zijn een groote schaar die niemand tellen kan, een schaar van verheerlijkten, die al hun heerlijkheid en zaligheid danken aan den Zoon des menschen, die hen door

Zijn werk gemaakt heeft tot kinderen Gods en der opstanding.

Een groote schare. — Aan de kribbe te Bethlehem stonden enkelen, en al nemen we aan, dat de geboorte des Heeren reeds in de vroege eeuwen is herdacht, dan zijn het toch in elk geval weinigen geweest die het deden, vergeleken bij de velen in later tijd. Hoe menig gewest, hoe menig volk kende honderd, ja vijftig jaar geleden nog geen Kerstfeest, en ziet, thans wordt het er gevierd en zijn er harten die zich in de geboorte van het heilig kindeke verblijden.

Toen het kindeke Jezus, zeer kort na zijn geboorte, door zijn ouders in den tempel werd gebracht, om den Heere te worden voorgesteld, toen was daar, lezen we, een oud man, Simeon genaamd, verwachtende de vertroosting Israels. Deze Simeon kwam „door den Geest” in den tempel, nam daar het kindeke in zijn armen, loofde God en getuigde onder meer, ook van dit kind, dat het was een „zaligheid, bereid voor het aangezicht van al de volkeren, een licht tot verlichting der heidenen”. En wij die zooveel eeuwen na Simeon leven, kunnen tot elk die deze woorden leest zeggen: „Heden is deze Schrift in uw ooren vervuld.”

Zoo zien wij het Godsrijk komen, den kring steeds wijder worden, waarbinnen het Licht van Bethlehem straalt. En al weten we dat niet allen, dat zelfs niet eens zoo velen in dien kring zich in dit licht waarachtiglijk verheugen, hoewel het in de wereld is gekomen, toch heeft de Christus hier

en ginds en straks tot aan de einden der aarde Zijn „zaad”, een volk tot zijn dienst bereid; steeds komen er meer van Oosten en Westen en we zingen het den ouden dichter na, die de stad Gods ons teekent, waarin de volken wonen:

De Philistijn, de Tyriër, de Mooren,
Zijn binnen u, o Godsstad, voortgebracht,
Van Sion zal het blijde nageslacht
Haast zeggen: deez' en die is dan geboren.

Maar, lezer, lieten alle Kerstdagen die God u in genade schonk, u nog ledig en onvruchtbaar, bedenk dan, dat ge gevaar loopt, groot gevaar voor uw ziel, dat ge uzelf berooft van blijdschap en zaligheid ook in dit leven, en bovenal dat uw Heiland reeds lang stond, kloppend en wachtend, en dat Hij zulks nog doet, maar het niet altijd zal doen.

Het *nog* doet. „Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop,” zegt het kind van Bethlehem, als het straks in heerlijkheid aan Johannes verschijnt. „Zoo iemand Mijn stem zal hooren en de deur opendoen, Ik zal tot Hem inkomen en zal met hem avondmaal houden, en hij met Mij.”

Zoo weiger dan dezen Heiland niet langer den toegang tot uw hart. Ontvang Hem met liefde tot uw behoudenis. En zoo ge gevoelt, dat er in u veel is 't welk u zou dringen Hem den toegang te weigeren, dat Hem de deur verspert, zeg het Hem, en bid Hem uw hart te openen. Het is voor u, voor uw eigen heil, dat Hij klopt en Hij zal verheerlijkt worden in uw behoudenis, als gij opendoet.

Laat u niet op het dwaalspoor brengen door hen die — en er zijn velen — wijl zij eigenlijk geen kerstfeest hebben, er zich een *maken*. Zij weten het „Vrede op aarde” der engelen, o zoo gemoedelijk te passen aan de rust die om en bij 't Kerstfeest in de staatkundige wereld schijnt te heerschen, ook wel er een nutte les van vreedzaamheid en onderlinge liefde uit te trekken. Of hun Kerstfeest wordt een weldadigheidsfeest, waarbij dan het hoogste is anderen goed te hebben gedaan en te gevoelen hoe heerlijk dat is. Maar al deze dingen zijn tegen de heerlijke beteekenis van het Kerstfeest immers onbeduidend en flauw, al ligt er op zichzelf iets goeds in. Ze zijn „uw kostlijk hart niet waard” en juist om *uw hart* is het Christus te doen.

En anderzijds vrees niet, dat Hij u zal afwijzen. Hij ontving de rijke wijzen uit het Oosten, maar ook de arme herders uit de velden. Toen het kindeke van Bethlehem later het Evangelie des Koninkrijks aan de schare verkondigde, sprak Hij tot allen die vermoeid en belast waren: „Komt tot Mij en Ik zal u rust geven”, en wederom verzekerde Hij: „Die tot Mij komt zal Ik geenszins uitwerpen.” Hij wees tollenaars noch zondaars af, en toen Hij van deze aarde scheidde sprak Hij tot Zijn jongeren: „Gaat heen in de geheele wereld, predikt het Evangelie aan alle schepselen, maakt alle volken tot Mijn discipelen.” En nog eens, aan het eind van heel de Godsopenbaring in de Schrift leest ge deze opmerkelijke en heerlijke woorden: „Die dorst

heeft kome, en die wil, neme het water des levens *om niet*.

Zoo is daar dan geen reden, waarom gij niet tot het kindeke zoudt gaan en ook vervuld worden met een onuitsprekelijke en heerlijke vreugde. Een Kerstfeest van menschelijke vinding te vieren, baat u niet, evenmin als een anderen Christus u voor te stellen dan die het Evangelie u predikt. Maar het Kerstfeest dat enkel en uitsluitend *Christusfeest* is, dat moet de verheuging uws harten zijn, door de liefde tot den Christus zelf, gelijk Hij is voorgesteld in het Woord, dat van Hem getuigt.

Een Heiland, die machtig en gewillig is om te behouden, predikt het Kerstfeest. Zoo laat ons dan met vrijmoedigheid tot Hem gaan, den Middelaar, die ons met God verzoent, die ons rechtvaardigt. En zoovelen we Hem hebben aangenomen, laat onze wandel zijn in Hem, die gekomen is, opdat de wereld door Hem zou behouden worden, die voor de wereld zich gaf, en die ter behoudenis is dengenen, die uit de wereld Hem hebben aangenomen, welke Hij maakt tot kinderen Gods, erfgenamen des eeuwigen levens.

Uitgave van het Ned. Godsd. Traktaatgenootschap.

SOCIALISME

en

ONSTERFELIJKHEID

DOOR

S. U L F E R S.

Prijs 6 cts.; 100 Ex. f5.—.

Voor niet-leden 7½ cts.; 100 Ex. f6,50.

Prijs 6 cts.; 100 Ex. f 5,—.
Voor niet-leden 7½ cts.; 100 Ex. f 6,50.